

Αθήνα, 7 Απριλίου 2020

ΕΡΩΤΗΣΗ

Προς την κ. Υπουργό Παιδείας & Θρησκευμάτων

Θέμα: «Αποκλεισμός των αναπήρων μαθητών ή/και μαθητών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες από την εξ αποστάσεως εκπαίδευση»

Με σχετικό έγγραφο για “Εξ’ αποστάσεως υποστήριξη μαθητών/τριών με αναπηρία ή/και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες” (ΑΠ 39317/ΓΔ4), το Υπουργείο Παιδείας αποστέλλει στις Διευθύνσεις Εκπαίδευσης μία σελίδα που αποκαλεί “συγκεκριμένες οδηγίες”. Καλεί τους/τις εκπαιδευτικούς να συνεχίσουν την εκπαιδευτική διαδικασία, χρησιμοποιώντας τις εφαρμογές πληροφορικής που παρέχει το Υπουργείο, χωρίς να εξειδικεύει πάνω στο ζήτημα της αναπηρίας.

Αντιθέτως, μέσα από γενικόλογα σχήματα για “κατάλληλες οδηγίες και καλές πρακτικές”, παραπέμπει τον σχεδιασμό και την οργάνωση στις Περιφερειακές δομές, όπως τα ΠΕΚΕΣ, ή στα ΚΕΣΥ. Η ανάθεση αυτή μεταθέτει την ευθύνη από το Υπουργείο, χωρίς να χαράζει πολιτική συμπερίληψης, αφήνοντας τελικά σε πολλές περιπτώσεις εκτός τις οδηγίες για τους/τις ανάπηρους/ες μαθητές/τριες. Στην τρίωρη “Επιμόρφωση εκπαιδευτικών στην εξ αποστάσεως εκπαίδευση παιδιών ευάλωτων κοινωνικών ομάδων” του ΠΕΚΕΣ Θεσσαλίας, η οποία πραγματοποιήθηκε στις 6 Απριλίου, δεν αναφέρθηκε καμία “καλή πρακτική” για τα ανάπηρα παιδιά. Το γεγονός, δε, ότι οι επιμορφώσεις γίνονται με τη μορφή των διαλέξεων, δεν επιτρέπει στους εκπαιδευτικούς να θέτουν ερωτήματα για τα πραγματικά ζητήματα που αντιμετωπίζουν κατά την εφαρμογή της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης.

Η πολιτική του Υπουργείου Παιδείας αντικατοπτρίζει τη γενικότερη κατάσταση που επικρατεί στο σύγχρονο σχολείο σχετικά με την εκπαίδευση των ανάπηρων μαθητών/ριών, με τις πρακτικές του αποκλεισμού και του διαχωρισμού ως τις πλέον κυρίαρχες και τη συμπερίληψη να μετατρέπεται σε θεωρητική εξαγγελία. Μια πολιτική σκληρά ταξική, που δεν λαμβάνει υπόψη τις ανάγκες των κοινωνικά αποκλεισμένων και βρίσκεται σε ευθεία ρήξη με τη συνταγματική

υποχρέωση της Πολιτείας για καθολική πρόσβαση στην εκπαίδευση όλων των πολιτών.

Η επιλογή μη προσβάσιμων πληροφοριακών εφαρμογών για την εξ αποστάσεως εκπαίδευση από την πλευρά του Υπουργείου, ήρθε να βαθύνει ακόμη περισσότερο τον αποκλεισμό των αναπήρων μαθητών και μαθητριών, και ειδικά των έντυπο-ανάπηρων και κωφών ή βαρήκων.

Σε τηλεφωνική επικοινωνία που είχαμε τη Δευτέρα 6 Απριλίου με τις Γενικές Γραμματείες Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης και Ειδικής Αγωγής του Υπουργείου Παιδείας, οι αρμόδιοι υπάλληλοι δεν γνώριζαν να απαντήσουν αν είναι προσβάσιμη η εφαρμογή τηλε-εκπαίδευσης σε έντυπο-ανάπηρα και κωφά ή βαρήκοα άτομα. Μας παρέπεμψαν στο αρμόδιο Help Desk, στο τεχνικό του τμήμα, από το οποίο επίσης δεν καταφέραμε να λάβουμε μία απάντηση. Αλγεινή εντύπωση, μάλιστα, μας προκάλεσε το γεγονός ότι το τεχνικό τμήμα αγνοούσε τις εφαρμογές προσβασιμότητας, όπως τους αναγνώστες οθόνης, στο σύνολό τους.

Η εφαρμογή τηλεδιασκέψεων WebEx της Cisco, που έχει επιλεγεί από το Υπουργείο για τη σύγχρονη εκπαίδευση, είναι συμβατή, σύμφωνα με τη σελίδα της εταιρείας, μόνο με τον αναγνώστη οθόνης JAWS της Freedom Scientific, εμπορικό προϊόν αρκετών δολαρίων. Σε έλεγχο προσβασιμότητας που πραγματοποιήσαμε χρησιμοποιώντας τον αναγνώστη οθόνης ανοικτού λογισμικού NVIDIA, δεν καταφέραμε ποτέ να ανοίξουμε καν το παράθυρο της τηλεδιάσκεψης. Η τυφλή μαθήτρια δεν θα καταφέρει να παρακολουθήσει το μάθημα της στο WebEx, χωρίς τη βοήθεια κάποιου βλέποντος ατόμου, γιατί το Υπουργείο φαίνεται να αγνοεί την ύπαρξη αρκετών εφαρμογών τηλεδιάσκεψης συμβατών με τους αναγνώστες οθόνης ανοικτού κώδικα. Αλλά και στην περίπτωση του κωφού ή βαρήκοου μαθητή, δεν υπάρχει καμία πρόβλεψη για υποτιτλισμό ή διερμηνεία.

Το πεδίο δεν διαφοροποιείται ούτε στην επιλογή της πλατφόρμας για την ασύγχρονη εκπαίδευση, e-class. Η πλατφόρμα e-class μπορεί, εφόσον παραμετροποιηθεί σύμφωνα με τις διεθνείς οδηγίες, να καθίσταται προσβάσιμη στους αναγνώστες οθόνης ανοικτού κώδικα, ωστόσο καμία κατευθυντήρια οδηγία για το τι συνιστά προσβάσιμο περιεχόμενο δεν έχει δοθεί στους/στις εκπαιδευτικούς.

Ως αποτέλεσμα του ουσιαστικού αποκλεισμού από το Υπουργείο Παιδείας των αναπήρων μαθητών/τριών, τυφλή μαθήτρια με τυφλούς γονείς λαμβάνει σε email σκαναρισμένες φωτοτυπίες για τα μαθήματά της (εάν λάμβανε αρχεία κειμένου θα ήταν προσβάσιμα) και μαθητής που βρίσκεται στο φάσμα του αυτισμού, παιδί

μονογονεϊκής οικογένειας, με τη μητέρα νοσηλεύτρια σε νοσοκομείο αναφοράς, καλείται μόνος του να συνδεθεί συγχρονισμένα ή ασύγχρονα σε πλατφόρμες τηλε-εκπαίδευσης.

Η απουσία μιας συντεταγμένης εκπαιδευτικής πολιτικής, για την ενταξιακή εκπαίδευση των ανάπηρων μαθητών/ριών, οι οποίοι/ες αντιμετωπίζονται ως μαθητές/ριες δεύτερης κατηγορίας και «παράπλευρες απώλειες», διαφαίνεται και στο εγχείρημα της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης.

Λαμβάνοντας υπόψη ότι υπάρχουν ακόμη πολλά παραδείγματα που μπορούν να αναφερθούν από την πληθώρα καταγγελιών που γίνονται καθημερινά από τους γονείς των αναπήρων μαθητών/τριών, τους/τις εκπαιδευτικούς τους αλλά και τα ίδια τα παιδιά,

Ερωτάται η κ. Υπουργός:

1. Τι σκοπεύει να κάνει το Υπουργείο ώστε να καταστήσει πλήρως προσβάσιμες όλες τις εφαρμογές που καλούνται να χρησιμοποιήσουν οι ανάπηροι μαθητές/τριες, ακολουθώντας τις διεθνείς οδηγίες και λαμβάνοντας υπόψη τις σχετικές εφαρμογές ανοιχτού κώδικα; Ποιος είναι ο χρονικός ορίζοντας, καθώς το σχολικό έτος είναι σε εξέλιξη;
2. Θα δώσετε ειδικές οδηγίες άμεσα για τη δημιουργία προσβάσιμου περιεχομένου; Θα εκπαιδεύσετε τους/τις εκπαιδευτικούς και πως, ώστε να μπορέσουν με τη σειρά τους να λειτουργήσουν συμπεριληπτικά;

Ο ερωτών Βουλευτής

Κρίτων Αρσένης